

لایحه رفع موانع تولید هنوز اجرایی نشده است

هنگامی که اولین اتاق تجارت ایران به سال 1285 در تبریز شکل گرفت، کسی گمان نمی کرد این اتاق پایه گذار تشکیلاتی منسجم و تاثیرگذاری به نام اتاق بازرگانی ایران شود.

به گزارش سرویس اقتصادی نصر، تبریز تا بوده و هست، مرکز صنعت و تجارت ایران بوده و دروازه ایران به اروپا؛ تبریز برای اروپا به منزله درگاهی برای آسیا نیز هست. جاده تاریخی «ابریشم» از این کهن شهر، بازاری به وسعت و اهمیت «تبریز» ساخت و مردمان فکور و صنعتگر تبریز، این بازار بزرگ را به یکی از مهمترین تجارتخانه های اوراسیا بدل کردند.

نقش تعیین کننده و بزرگ تبریز و نیز حجم بزرگ تبادلات تجاری در این شهر، زمینه تاسیس مرکزی برای ساماندهی امور و حل و فصل مشکلات تجاری را ایجاد کرده بود که به سال 1285 این مهم با همت مشاهیر عالم تجارت و وارد به امور داد و ستد تبریز انجام شد.

اکنون پس از گذر 112 سال از تاسیس اولین اتاق تجارت ایران در تبریز، اتاق ها مهم ترین رکن مشورت برای فعالان بخش اقتصادی و مناسب ترین جایگاه و سازمان را برای پیگیری مطالبات این گروه ایجاد کرده اند. اتاق تجارت که حالا اتاق «بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی» عنوان گرفته است، از جایگاه بسیار با ارزش و والایی برخوردار شده و عیار دولت در کارآمدی یا ناکارآمدی بخش های اقتصادی را تعیین می کند.

چنین تشکیلاتی غیر دولتی به عنوان پارلمان بخش خصوصی تاثیری مستقیم و مهم در دولت و دستگاه های اجرایی آن دارد؛ پارلمان بخش خصوصی که می تواند تاثیری مهم در قوای سه گانه داشته باشد، چه ابایی وجود دارد که بگوییم اهمیت آن کمتر از پارلمان ملی نیست؟

با «صمد حسن زاده»، رئیس اتاق بازرگانی تبریز دو ساعتی به گفتگو نشستیم و پیرامون مسائل روز صنعت و اقتصاد کشورمان با وی گفت و گوی صریحی ترتیب داده ایم. گفت و گوی پیش رو به بررسی مسائل مهمی از صنعت و اقتصاد آذربایجان شرقی و کشورمان پرداخته است؛ با ما همراه باشید:

دولت دکتر روحانی ششمین سال مدیریت خود را می گذراند، با نظر به اینکه بخش عمده وعده های رئیس جمهور در خصوص رونق اقتصادی بوده، ارزیابی شما از عملکرد دولت چیست؟

من ابتدا از حضور شما در اتاق بازرگانی تبریز تشکر می کنم که همیشه به صورت علمی و کارشناسی به مسائل می پردازید. اقتصاد یک مقوله مهم برای همه کشورها و دولت ها است. همه مسئولین نظام نهایت تلاش خود را انجام می دهند تا اقتصاد کشور و مسائل مربوط به تولید و اشتغال رو به بهبود برود، ولی متأسفانه فعلا در مقابل این تلاش ها، نتیجه مطلوبی مشاهده نمی شود. هر چند فشارها و تحریم های خارجی در این زمینه موثرند، اما عدم انسجام و هماهنگی مسئولان کشور باعث می شود وعده هایی که دولت آقای روحانی به مردم داده است، محقق نشوند. شاید ریاست جمهوری در حد 40 درصد اختیارات مدیریت کشور را دارد و مابقی توسط سایر قوا و نهادهای تصمیم گیری می شود و این باعث می شود انسجام لازم وجود نداشته باشد. ما امروز می بینیم که لایحه رفع موانع تولید در مجلس مصوب می شود، اما در اجرا این قانون به درستی اجرایی نمی شود و تبعات آن در جامعه ملموس است. در همه اتاق های بازرگانی کشور شورایی به عنوان گفتگوی دولت و بخش خصوصی تشکیل می شود که در آن نمایندگان قوای سه گانه و بخش خصوصی حضور دارند که تا امروز ترتیب اثری به مصوبات شورای گفتگو داده نمی شود، در صورتی که در هر استان تصمیمات خوبی در این شورا برای رفع مشکلات بخش تولید گرفته شده است. معتقدم این مسائل همیشه در جامعه تحلیل می شود. از همان سال های دور دولت های ما آن چنان به تولید اعتقادی نداشته اند، به خصوص در آذربایجان.

به نظر شما علت این مشکل چیست؟ تولید به غیر از نفع برای مردم و دولت، چه زبانی دارد؟

شرایط و گرفتاری های دولت آنقدر پیچیده شده که دولت مجالی برای فکر کردن به صنعت و تولید پیدا نمی کند. بعضی اتفاقات می افتد که می بینیم کسانی که واقعا در این بحث ها مدیریت کنند، در جایگاه خودشان قرار نمی گیرند و نتیجه آن اجرای تصمیمات ناصحیحی است که وضعیت غیر قابل قبول فعلی را رقم زده است.

دولت وعده داده بود که نشاط اقتصادی ایجاد کند، به نظر شما چرا دولت هنوز در تحقق این وعده موفق نشده است؟

واقعیت این است که یک مقدار تحلیلی که دولت برای بهبود فضای کسب و کار دارد، دور از واقعیت ها است و نتیجه آن اثر بخش نبودن تصمیمات و اقدامات دولت در این زمینه است. آقای دکتر روحانی و کابینه ایشان از کسانی تشکیل شده که سال ها در سطح کلان کشور مدیریت کرده اند و کاربلد هستند، اما یک مقدار فشارهای خارجی و مقداری هم به نظر می رسد قدرت اجرایی دولت بیشتر شود تا تصمیمات و مصوباتی که انجام می شود، دقیقا عملیاتی شوند. مثلا در بحث قانون خصوصی سازی ببینید نتیجه قانونی که می باید نتیجه آن شکوفایی صنایع و افزایش سهم بخش خصوصی از اقتصاد کشور می بود، چه شده است؟ نتیجه واگذاری کارخانه های بزرگ کشور به خصوص در تبریز به بخش خصوصی فاقد اهلیت لازم بوده که موجب دردسر بیشتر دولت و آسیب به صنعت کشور هم شده است. این خصوصی سازی هیچ نتیجه مثبتی نداشت و معضلات جدیدی برای جامعه به بار آورد.

تشکیل شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی از اقدامات مثبت دولت بود؛ به نظر شما تشکیل این شورا تا چه حدی موجب رفع مشکلات بخش خصوصی موفق بوده است؟

ببینید، شورای گفتگو یک طرح خوبی بود از سوی دولت که با حضور نمایندگان قوای سه گانه و بخش خصوصی برای بررسی و رفع مشکلات بخش خصوصی هر استان تشکیل شد. نتیجه شورای گفتگو طی صورتجلساتی به شورای گفتگوی مرکز می شود که با حضور وزرای مربوطه جمع بندی و ابلاغ می شود. معتقدم در آذربایجان شرقی نتایج خوبی از سی و هفت جلسه شورای گفتگو تا کنون تشکیل یافته، حاصل شده است. بخش خصوصی در بسیاری زمینه ها تاثیرگذار بوده است و ما در سال گذشته جزو استان های برتر در فعالیت شورای گفتگو بوده ایم و جایگاه بسیار خوبی داریم، ولی به نظر می رسد بیشتر از این باید از این فرصت استفاده کنیم. بیشتر مصوبات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی آذربایجان شرقی اجرایی نمی شود.

همراهی نمایندگان مجلس با پارلمان بخش خصوصی برای پیگیری و حل مشکلات پیش روی چگونه است؟

ضمن اینکه از نمایندگان محترم مجلس تشکر می کنم، ولی به نظر می رسد که نمایندگان مجلس بیشتر از این توان و امکانات دارند و بخش خصوصی استان بیش از این ها می تواند از همراهی مجلس برای رشد اقتصاد و ارتقای جایگاه بخش تولید بهره مند شود. با حضور آقای دکتر پزشکیان در جایگاه نایب اول ریاست مجلس و آقای دکتر فرهنگی در هیات رئیسه مجلس و بقیه عزیزان نماینده در کمیسیون ها، می توانیم بیشتر شاهد کمک و همراهی مجلس باشیم. برخی کم لطفی ها هم وجود دارد و تا امروز نتوانسته ایم نمایندگان مجلس را یک جا جمع کنیم تا همه بتوانند با همدلی به حل و فصل مشکلات کمک کنند. این مشکل شاید در سطح ملی هم وجود داشته باشد، اما مجلس تاثیرگذاری خیلی زیادی در مدیریت کشور دارد. نمایندگان مجلس در سایر استان ها همگرایی و همدلی بیشتری در مسائل توسعه استان خود دارند. پتانسیل نمایندگان آذربایجان از بیشتر استان های کشور خیلی بیشتر است و اگر همدلی و وحدت بین نمایندگان به وجود بیاید، شاهد تاثیرگذاری عمده نمایندگان آذربایجان در مجلس و در نتیجه مطلوب شدن روند توسعه استان و کشور خواهیم بود.

در رابطه با همایش توسعه صادرات غیر نفتی که امسال با کم لطفی هیات دولت مواجه شد، چه نظری دارید؟ چرا وزیران مدعو علی رغم تغییر زمان برگزاری این همایش مهم به تبریز نیامدند؟

عمدی در کار نبوده است و با توجه به تعاملی که با اعضای هیات دولت و اتاق ایران داریم، در مناسبت های مختلف با حضور اعضای هیات دولت در تبریز مسائل از نزدیک بررسی شده و پاسخ مطالبات داده شده و پیگیری شده است. اتاق تبریز به عنوان اولین اتاق بازرگانی ایران جایگاه خاصی دارد. همایش توسعه صادرات غیر نفتی تا کنون 26 سال پیاپی برگزار شده است و به خاطر یک سری مشکلاتی که در اوایل مصاحبه عرض کردم، وزرای مدعو نتوانستند به تبریز بیایند، اما همکاری خوبی با ما دارند. ما آنچه از برگزاری این همایش انتظار داشتیم به آن دست یافتیم و نتایج همایش را در قالب قطعنامه پایانی به هیات دولت ارائه دادیم. هر چند معتقدم بهتر از این می شود برنامه ریزی کرد. یک مقدار از نظر حیثیتی مسئولان استان باید بیشتر به چنین مسائلی توجه کنند، فکر نمی کنم سفر چند ساعته یک وزیر به تبریز با هواپیما وظیفه چندان سنگینی باشد که دوستان از پس انجام آن برنیایند.

به نظر شما حذف بخش علمی و ارائه مقالات این همایش می تواند در میزان تاثیرگذاری آن تاثیرگذار باشد؟

در گذشته ما این همایش را در دو روز برگزار می کردیم که مقالات علمی در روز دوم ارائه می شد، اما به دلیل اینکه این همایش به صورت وقت کمتری از شرکت کنندگان بگیرد، بار علمی همایش به صورت جداگانه بر عهده دانشگاه ها و انجمن های تخصصی صنعت و تجارت کشور قرار داده شده که در پایان همایش به صورت کتاب و قطعنامه ارائه می شود. ضمناً مسائلی هم به صورت مکتوب به رئیس جمهور، نمایندگان مجلس و رؤسای اتاق های بازرگانی سراسر کشور ارسال شده است.

در خصوص بحث تبریز 2018 که تاثیر عمده ای در رشد صنعت توریسم و توسعه اقتصادی آذربایجان شرقی خواهد داشت، این رویداد چقدر می تواند فرصت ساز صنعتی باشد و آیا اتاق تبریز به این رویداد به چشم یک فرصت می نگرد یا خیر؟

معتقدم رویداد تبریز 2018 یک حماسه است که واقعا می تواند توانمندی آذربایجان و تبریز را هم در سطح ایران و هم جهان معرفی کنیم. این رویداد تنها مختص تبریز نیست و می تواند در کل استان و کشور هم تاثیرهای خوبی داشته باشد. معتقدم در آذربایجان جاذبه های گردشگری از پتانسیل بسیار بالایی برخوردار است و در صورت توجه و سرمایه گذاری مناسب، خواهیم توانست شاهد تحولات بسیار خوبی در زمینه صنعت توریسم باشیم. یک مقدار نیاز است که از این فرصت برای تامین و اصلاح زیرساخت های صنعت توریسم استفاده کنیم و با همین امکانات موجود و خلاقیت می توانیم فرصت های طلایی برای توسعه تبریز و آذربایجان ایجاد کنیم. ما چند کار در اتاق بازرگانی برای کمک به برگزاری باشکوه تر رویداد تبریز 2018 پیش بینی کرده ایم که از جمله آنها نصب المان های تبریز 2018 در اتاق های بازرگانی سراسر کشور و برگزاری همایشی در همین خصوص با حضور رؤسای اتاق های بازرگانی سراسر هستند. در سال 2018 کنفرانس وزاری گردشگری و رؤسای اتاق های بازرگانی کشورهای D8 در تبریز برگزار خواهد شد و دولت با این برنامه موافقت کرده است که معتقدم برگزاری این برنامه ها تاثیرات خوبی خواهند داشت.

احساس می شود در دولت آقای روحانی با وجود اینکه انتظار می رود نقش اتاق بازرگانی و پارلمان بخش خصوصی در تصمیم گیری ها بیشتر شود، کم رنگ تر شده است. شما این را تایید می کنید؟

مشکلاتی که در بدنه دولت وجود دارد، اتاق های بازرگانی را هم درگیر کرده است. پارلمان بخش خصوصی مسائل و پیشنهادها را به مجلس و دولت ارائه می دهد. ما در اتاق ایران مثلاً در حوزه مالیات بر ارزش افزوده به صورت کارشناسی شده و علمی تحلیل و پیشنهاد ارائه داده ایم تا نارضایتی ها در این خصوص برطرف شود، اما زیرساخت های اجرای این پیشنهاد توسط دولت فراهم نشده است. ولی تا جایی که مقدور است مسائل و مشکلات توسط اتاق ایران به مجلس و دولت ارائه می شود و در بیشتر زمینه ها هم خود آقایان وزرا در اتاق حضور پیدا می کنند و مسائل را از نزدیکی می بینند.

در خصوص بحث قطب سوم خودروسازی کشور، صحبت های زیادی تا کنون انجام شده است. تبریز به عنوان شهری که صنایع مادر متعدد و بزرگی در بخش خودروسازی و قطعه سازی دارد، چرا تا کنون موفق نشده است از ظرفیت های خود در این زمینه برای تبدیل شدن به قطب سوم خودروسازی استفاده کند؟

آقای شریعتمداری وزیر صنعت در جلسه اخیری که در اتاق ایران داشت، در این رابطه گفت نباید منتظر اقدام و سرمایه گذاری دولت در بحث خودروسازی باشیم، بلکه بخش خصوصی باید در این زمینه پیش قدم شود و این وظیفه را بر عهده بگیرد. ما در تبریز از سال ها پیش با توجه به وجود صنایع بزرگی مانند ماشین سازی، تراکتورسازی، چرخشگر، ایدم و... حائز شرایط قطب خودروسازی هستیم، اخیراً اقداماتی هم توسط بخش خصوصی انجام شده است، اما هدف ما این نیست که پای برندهای چینی را بر خلاف برخی شرکت های داخلی به کشور و تبریز باز کنیم که معتقدیم این در شان صنعت تبریز نیست. آن زمان که کره جنوبی خودروساز نبود، در ایران خودروهایی با برند اروپایی تولید می شد و حالا این درست نیست که صنعت خودروی کشور را درست در اختیار چینی ها قرار دهیم. ما در بخش خصوصی اقدامات مهمی با حضور افراد متخصص و کمنده کار انجام داده ایم و در حال مطالعه هستیم که کدام برند خودروسازی اروپایی را در تبریز تولید و صادر کنیم. آقای استاندار هم پیگیر این مسائل است. قبلاً در تبریز حرکتی در قالب شرکت ماد خودرو انجام شد و این تجربه به دست آمد که قدرت ایران خودرو و سایپا و خودروسازی هایی که به نوعی وابسته به دولت هستند، هیچ گونه اجازه نمی دهند حرکتی در تبریز به ثمر بنشیند. به هر حال ما تلاش می کنیم و امیدوارم موانع برطرف شود و وزیر صنعت هم قول همکاری داده است. دو سه مورد مذاکره در حال انجام است که امیدوارم به زودی خبری خوش در این زمینه داشته باشیم.

در خصوص عملکرد مدیریت ارشد استان چه دیدگاهی دارید؟ با توجه به اینکه آقای دکتر خدابخش قبلاً هم در صنایع بزرگ تبریز مدیریت داشته است، عملکرد ایشان و ارتباط با بخش خصوصی را چگونه ارزیابی می کنید؟

رابطه ای که اتاق بازرگانی با استانداری در زمان آقای جبارزاده داشت، با آقای خدابخش هم در این مدت کم برقرار شده است و من از نزدیک شاهد تلاش های آقای استاندار هستم که در همه حوزه ها دلسوزانه تلاش می کنند. در عرض سه ماه گذشته عملکرد و تلاش خوبی داشته اند و در این مدت کم از 50 واحد تولیدی بازدید داشته اند. اعتقاد دارم که آقای خدابخش به عنوان مدیر علمی و توانمند حتماً برنامه های خوبی برای حل مشکلات مختلف و توسعه استان دارند و دولت هم حتماً باید حمایت بیشتری انجام دهد تا کارها سریع تر انجام شود.

احتمالاً با تغییر در سطح استاندار، شاهد تغییرات مدیریتی دیگری در استان هم خواهیم بود. شما به عنوان رئیس پارلمان بخش خصوصی چه ویژگی هایی را برای مدیران استان بر می شمارید؟

مدیرانی که امروز در سازمان ها و اداره کل ها داریم، آشنایی خوبی با استان و مسائل آن دارند. معتقدم برنامه ریزی دقیق تری باید انجام شود تا کار توسعه استان سرعت بیشتری بگیرد. با تغییر مهره ها فکر نمی کنم تغییرات جدی در روند کار توسعه استان پیش بیاید.

پس از حضور شما در راس اتاق بازرگانی تبریز، شاهد حضور پر تعداد هیات های اقتصادی اروپایی در تبریز بوده ایم. بازدهی این رفت و آمدها چقدر بوده است؟

در سه سال اخیر و پس از برجام که تحول بزرگی در عرصه دیپلماسی کشور بود، حدود 60 هیات اقتصادی به تبریز آمدند و هدف ما در اتاق تبریز شناساندن و معرفی پتانسیل های همکاری، سرمایه گذاری و توسعه ای آذربایجان شرقی بود و اینکه دولت ایران چه برنامه هایی برای حمایت از سرمایه گذاری خارجی دارد را به هیات های خارجی اعلام کردیم. ما توانمندی های بخش تولید، بازرگانی و جایگاه آذربایجان را به آنها معرفی کردیم. باید زیرساخت های حضور سرمایه گذاران خارجی در کشور تامین و تضمین شود. ساده ترین مسائل و مشکلات می تواند سرمایه گذاران خارجی را از حضور در ایران منصرف کند. هنوز زیرساختی که بتواند واقعا سرمایه گذاران خارجی را جذب کند را نتوانسته ایم فراهم کنیم. قوانین ما باید خیلی بیشتر از این شفاف باشند و بیشتر از این ثبات اقتصادی و ارزش پول ملی حفظ شود.

امروز تجارت الکترونیک و اقتصاد دانش بنیان بخش عمده ای از اقتصاد جهان را در اختیار گرفته است، اگر می خواهیم از غافله جهان عقب نمانیم، ما هم باید به بحث تجارت الکترونیک و حمایت از شرکت های دانش بنیان توجه داشته باشیم. اتاق بازرگانی تبریز در این خصوص چه قدم هایی برداشته است؟

حتماً همین طور است. ما در اتاق بازرگانی در کنار سیاست های دولت در این خصوص هستیم و برنامه های مختلف از معرفی و حضور شرکت های دانش بنیان در عرصه اقتصادی حمایت کرده

ایم. دولت باید توجه ویژه ای به این مقوله داشته باشد، امروز نمی توان با پرداخت وام 20 میلیون تومانی به یک شرکت دانش بنیان انتظارات خاصی از این بخش داشت. متاسفم هستیم که دولت در بودجه سال 97 از بخش پژوهش غفلت کرده است، در حالی که کشورهای توسعه یافته عمده ترین سرمایه گذاری های خود را در بخش پژوهش و اقتصاد دانش بنیان انجام می دهند. واقعا توانمندی جوانان دانشگاهی ما بسیار فراتر از چیزی است که تا کنون شاهد بوده ایم و امیدوارم دولت حمایت عملی تری از این بخش داشته باشد.

<form/>